

Brüsszel, 2025. október 23.
(OR. en)

14410/25

AGRI 527
AGRIFIN 122
AGRISTR 36
AGRIORG 124
ENV 1095
POLCOM 310

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2025. október 22.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2025) 872 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK A mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégia

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 872 final.

Melléklet: COM(2025) 872 final

Strasbourg, 2025.10.21.
COM(2025) 872 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégia

{SWD(2025) 872 final}

1. A MEZŐGAZDASÁG JÖVŐJÉNEK BIZTOSÍTÁSA: A GENERÁCIÓS MEGÚJULÁS STRATÉGIÁJA

Az európai mezőgazdaság nem korlátozódik az élelmiszer-termelésre. A mezőgazdasági termelők élelmezésbiztonságunk középpontjában állnak, kulcsfontosságú szövetségeseink a versenyképesség, az éghajlat-politika és a környezetvédelem terén, és nélkülözhetetlenek a vidéki területek életképességének megőrzéséhez. A mezőgazdaságra azonban komoly nyomás nehezedik, ideértve a munkaerő elöregedését, a vidéki népesség hanyatlását és a kihívásokkal teli nemzetközi környezetet.

2020-ban az EU-ban a mezőgazdasági termelők átlagéletkora 57 év volt, és mindössze 12 %-uk volt 40 évesnél fiatalabb⁽¹⁾. E fiatalabb csoportnak csupán 2,5 %-a volt nő. Mivel az élelmezésbiztonság a szélesebb körű európai biztonság és stratégiai autonómia alapvető eleme, ezek nem csupán demográfiai és tágabb értelemben vett társadalmi problémák: ezek stratégiai kihívások, és ezek kezelése társadalmi felelősségünk.

Az európai élelmezésbiztonság jövője a mezőgazdasági termelők és az elsődleges élelmiszer-termelők dinamikus új generációján múlik.

A mezőgazdaságra és az élelmiszerekre vonatkozó stratégiai jövőkép⁽²⁾ megteremti a keretet ahhoz az uniós megközelítéshez, amelynek célja, hogy a mezőgazdaságot és a primer szektort vonzóbbá, versenyképesebbé, időtállóbbá és méltányosabbá tegye.

A következő többéves pénzügyi keretre javasolt új megközelítésnek köszönhetően az alábbiakra van lehetőségünk: a közös agrárpolitika (KAP) hagyományosan célzott intézkedésekkel és költségvetéssel támogatja a fiatal mezőgazdasági termelőket⁽³⁾, többek között gazdaságalapítási támogatás, magasabb beruházási támogatási mértékek és hitelezési intézkedések révén. A 2027 utáni KAP-ra vonatkozó új javaslat⁽⁴⁾ elfogadásával ez a támogatás még célzottabb és ambiciózusabb lehet. Az olyan célzott intézkedések, mint a fiatal mezőgazdasági termelők számára összeállított kezdőcsomag, a fiatal mezőgazdasági termelőknek nyújtott, fokozatosan csökkentett kifizetések révén a források célzottabb elosztása és a beruházástámogatás segítene megteremteni a szükséges lendületet, és vonzóbbá tenné a szakmát a fiatalabb generációk számára. A 2027 utáni KAP számára is előnyösek lesznek a nemzeti és regionális partnerségi tervekben⁽⁵⁾ foglalt uniós szakpolitikák közötti fokozott szinergiák, amelyek rugalmasságot biztosítanak a tagállamoknak a különböző szakpolitikai területeken a fiatal mezőgazdasági termelők javát szolgáló átfogó intézkedéscsomag kidolgozásához.

Ez a mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégia, amely a Bizottság egyik politikai prioritása⁽⁶⁾, előnyben részesíti a fiatal és az új mezőgazdasági termelőkre, különösen a 40 év alatti mezőgazdasági termelőkre vonatkozó szakpolitikai intézkedéseket és támogatásukat. Foglalkozik az érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultációk során

(1) Eurostat, [Farmers and the Agricultural Labour Force \(Mezőgazdasági termelők és a mezőgazdasági munkaerő\)](#), 2020.

(2) [Jövőkép a mezőgazdaság és az élelmiszer-ágazat számára – a mezőgazdasági és élelmiszer-ágazat vonzóvá tétele a jövő nemzedékei számára.](#)

(3) A KAP stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendelet 4. cikkének (6) bekezdése.

(4) COM(2025) 560 final.

(5) COM(2025) 565 final.

(6) [Megbízólevél Hansen biztosnak.](#)

azonosított fő akadályokkal⁽⁷⁾, különös tekintettel a fiatal mezőgazdasági termelőkre és a vidéki fiatalokra, valamint a több forrásból származó adatokra⁽⁸⁾. Támogatja továbbá az idősebb mezőgazdasági termelőket abban, hogy üzleti tevékenységüket méltósággal átadják a mezőgazdasági termelők következő generációjának, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy tisztességes és megbízható nyugdíjrendszereket biztosítsanak, mindezt az inkluzív és reziliens vidékfejlesztés előmozdítására irányuló szélesebb körű erőfeszítés keretében. A stratégia összhangban van az Európai Parlamentben⁽⁹⁾ és a Tanácsban⁽¹⁰⁾ kifejtett álláspontokkal, valamint a stratégiai párbeszéd eredményeivel⁽¹¹⁾.

Az EU keleti határai mentén található, Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja által érintett vidéki területek különleges társadalmi-gazdasági és biztonsági nyomásokkal szembesülnek, amelyek e szélesebb körű erőfeszítés részeként folyamatos támogatást tesznek szükségessé. A fenntartható, termelékeny és ellenálló gazdálkodás biztosítása határozott fellépést igényel. Ha nem cselekszünk most, az elöregedési tendencia tartóssá válik, ami sokkal nehezebbé teszi a megújulást. Ehhez azonnali uniós, nemzeti és regionális szintű fellépésre van szükség, amely összkormányzati megközelítést alkalmaz.

Bár az állami támogatás továbbra is döntő fontosságú, valódi változás csak a generációs megújulás fő akadályainak kezeléséhez szükséges – **főként nemzeti és regionális szintű – reformokkal** jön el. E reformok keretében **javítani kell a finanszírozáshoz és a földterülethez való hozzáférést, fokozni kell a készség- és tudástranszfert, valamint vonzóbbá kell tenni a vidéki életet** jobb közszolgáltatások, valamint megfelelő, inkluzív, akadálymentes, illetve a fogyatékkal élő személyek és a megkülönböztetés kockázatának kitett csoportok szükségleteire figyelmeztető infrastruktúra biztosításával. Ezzel összefüggésben a kulturális kezdeményezések előmozdítása segíthet megerősíteni a társadalmi kapcsolatokat, és vonzóbbá teheti a vidéki életet. A „**területen maradáshoz való jog**” azon fiatal mezőgazdasági termelők tevékenységének megkezdése esetében

⁽⁷⁾ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – *Konzultáció az érdekelt felekkel* – az e stratégiát kísérő *összegző jelentés*.

⁽⁸⁾ Fiatal mezőgazdasági termelők az EU mezőgazdaságában – 10. sz. elemző tájékoztató, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság.

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament 2023. október 19-i állásfoglalása a generációs megújulásról a jövő uniós gazdaságaiban ([2022/2182\(INI\)](#)).

⁽¹⁰⁾ A Tanács következtetései az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképről (LTVRA) [15631/23](#).

⁽¹¹⁾ [Stratégiai párbeszéd az uniós mezőgazdaság jövőjéről. Közös európai mezőgazdasági és élelmiszeripari kilátások](#). 2024.

alkalmazandó, akik egy adott területen kívánnak maradni, és ott mezőgazdasági tevékenységet szándékoznak folytatni.

Emellett az **innováció meghatározza majd a mezőgazdaság versenyképességét és átalakulását**. A mezőgazdasági termelők következő generációja nagy potenciállal rendelkezik ezen átalakulás előmozdítása tekintetében. **A fiatal mezőgazdasági termelők vállalkozó szelleműek és alkalmazkodóképesek; gyakran élen járnak az új technológiák, a fenntartható gyakorlatok és a diverzifikált üzleti modellek bevezetésében.** Bevonásuk elengedhetetlen az előretekintő, reziliens mezőgazdasági ágazat kialakításához.

Ezek a lehetőségek a jövőben még nagyobbak lehetnek a létrehozandó Európai Versenyképességi Alap (EVA)⁽¹²⁾ és a javasolt új kutatási és innovációs keretprogram⁽¹³⁾ forrásaiból a kutatásra és innovációra fordítható teljes költségvetés előirányzott jelentős növelésével. A 2028–2034 közötti időszakra vonatkozóan a nemzeti és regionális partnerségi tervekben javasolt tervezési megközelítés – elfogadása esetén – lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy szinergiákat érjenek el a szakpolitikai területek között a kihívások jobb kezelése érdekében, érdemi szakpolitikai választ nyújtva a fiatal mezőgazdasági termelők és a vidéki térségekben élő polgárok számára.

2. A GENERÁCIÓS MEGÚJULÁS ELŐTT ÁLLÓ AKADÁLYOK AZONOSÍTÁSA

2004 és 2024 között a 65 év feletti népesség aránya 16 %-ról 22 %-ra nőtt az Európai Unióban, míg a 0 és 19 év közöttiek aránya 22 %-ról 20 %-ra esett vissza⁽¹⁴⁾. Ez a változás számos ágazatot érint, de a hatás különösen súlyos a vidéki térségekben és legfőképpen a mezőgazdaságban.

A mezőgazdaságban gyorsabb az előregedés, mint más ágazatokban. Jóval több gazdaságot irányítanak nyugdíjkorhatár feletti (33,2 %) mezőgazdasági termelők, mint fiatalok (12 %)⁽¹⁵⁾, bár ez az arány tagállamonként eltér. Ez az egyensúlyhiány a halászati és akvakultúra-ágazatok hasonló tendenciáival együtt veszélyezteti a hosszú távú élelmezésbiztonságot, az EU élelmiszer-termelési stratégiai autonómiáját és az európai mezőgazdasági tájak jövőjét.

A fiatalokat számos, egymással összefüggő akadály – például a földterülethez, a megfizethető hitelekhez és az alapvető készségekhez/szakértelemhez való hozzáférés nehézsége – visszatartja a mezőgazdasági tevékenység megkezdésétől. A mezőgazdasági üzemek jogutódlása hosszú távú befektetést igényel, és gyakran összetett jogi, pénzügyi és

⁽¹²⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Versenyképességi Alap létrehozásáról – beleértve a védelmi kutatási és innovációs tevékenységekre vonatkozó egyedi programot –, az (EU) 2021/522, az (EU) 2021/694, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/783 rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2021/696, az (EU) 2023/588 és az (EU) [EDIP] rendelet módosításáról, COM(2025) 555 final; „Egészségügy, biotechnológia, mezőgazdaság és bioökonómia” szakpolitikai ablak.

⁽¹³⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramnak a 2028–2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az (EU) 2021/695 rendelet hatályon kívül helyezéséről, COM(2025) 543 final, II. pillér, „Egészségügy, biotechnológia, mezőgazdaság és bioökonómia” tematikus terület.

⁽¹⁴⁾ Eurostat, [Demography of Europe, 2025 edition \(Európa demográfiája, 2025. évi kiadás\)](#).

⁽¹⁵⁾ Eurostat, [Agriculture statistics – family farming in the EU \(Mezőgazdasági statisztikák – családi gazdálkodás az EU-ban\)](#), 2020.

érzelmi kérdésekkel jár, különösen a családi gazdaságok esetében. A modern mezőgazdaság tökeigényes jellegével ötvözve ezek a kihívások sok potenciális új belépőt elriasztanak.

A mezőgazdasági termelők az Unió teljes földterületének körülbelül 40 %-át kezelik⁽¹⁶⁾, ami az ágazatot az élelmezésbiztonság, az életteli vidéki területek és a kulcsfontosságú környezetvédelmi szolgáltatások – például az éghajlatváltozással szembeni és a vízgazdálkodási reziliencia, valamint a biológiai sokféleség megőrzése – központi elemévé teszi. Az aktív területgazdálkodás fenntartásával a szélsőséges éghajlati események kockázatát is csökkentik, és megerősítik a vidéki területek rezilienciáját. Ez különösen fontos az Unió legkülső régióiban, amelyek nagymértékben függenek a mezőgazdaságtól, és jobban ki vannak téve az éghajlati eseményeknek és a természeti katasztrófáknak.

A generációs megújulás biztosítása – különösen a családi gazdaságokban – elengedhetetlen az élelmezésbiztonság fenntartásához, a tudástranszferhez és a termelékenység fenntarthatósággal való összehangolásához. Az élelmiszer-termelés és a fenntartható területgazdálkodás mellett számos mezőgazdasági termelő járul hozzá a megújuló energiához bioenergia, illetve nap- és szélenergia révén, támogatva mind az éghajlat-politikai célkitűzéseket, mind az energiabiztonságot, míg a jövőbeli reformok optimalizálhatják a hálózati kapcsolatokat, növelhetik a mezőgazdasági üzemek jövedelmét, és helyben termelt energiával láthatják el a közösségeket.

A generációs megújulás elengedhetetlen ahhoz, hogy a mezőgazdaság létfontosságú, versenyképes és innovatív maradjon, biztosítva több mint 450 millió uniós fogyasztó biztonságos, fenntartható és megfizethető élelmiszerekkel való ellátását. Az élelmiszerek megfizethetősége továbbra is aggodalomra ad okot, mivel a magas árak megterhelik a háztartások költségvetését, különösen az alacsony jövedelmű csoportok esetében.

Ahhoz, hogy a mezőgazdaság életképes és kielégítő karrierlehetőséggé váljon a fiatalok számára, a mezőgazdasági ágazaton túlmutató intézkedésekre van szükség. A vidéki fiatalok köre szűkül. 2013 és 2019 között a vidéki területeken élő 15 és 24 év közötti fiatalok száma 3,6 millió főről 1,9 millió főre, a 25 és 29 év közöttiek száma pedig 6,9 millió főről 5,9 millió főre esett vissza⁽¹⁷⁾ az EU 28 tagállamában⁽¹⁸⁾.

A mezőgazdasági termelők jövője azon múlik, hogy a vidéki területek **erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó** területekké váljanak az EU vidéki területei számára kidolgozott, hosszú távú jövőképpel⁽¹⁹⁾ összhangban. Az élénk közösségek, a magas színvonalú infrastruktúra, a hozzáférhető szolgáltatások, a vonzó és minőségi oktatás és képzés, valamint a gazdaságokon kívüli foglalkoztatási lehetőségek és az erős társadalmi kapcsolatok kulcsfontosságúak a fiatalok megtartásához és a „területen maradáshoz való jog” lehetővé tételéhez, miközben új mezőgazdasági termelőket is vonzanak. A vidéki területek központi szerepet töltenek be európai életmódunkban, és biztosítanunk kell, hogy továbbra is vonzó lakóhelyek maradjanak.

⁽¹⁶⁾ Eurostat, [Farms and farmland in the European Union, 2020 \(Gazdaságok és mezőgazdasági földterületek az Európai Unióban\)](#).

⁽¹⁷⁾ [Fiatalok a mezőgazdaságban és a vidéki térségekben – Európai Bizottság](#).

⁽¹⁸⁾ Az EU-28 magában foglalja az Egyesült Királyságot a 2020. január 31-i kilépése előtt.

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a féldős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L, 2025.9.19.).

A „jövő mezőgazdasági termelői” diverzifikáltabb hálózatokat fognak létrehozni, amelyek magukban foglalják a gazdálkodásba újonnan belépőket, a különböző gazdálkodási és üzleti modelleket, többek között a szociális gazdasághoz kapcsolódó üzleti modelleket, valamint az élelmiszerrendszerek növekvő sokféleségét tükröző innovatív partnerségeket⁽²⁰⁾. Az együttműködés új formái – például a partnerségek, a nemzedékek közötti információcserék, a más ágazatokkal való szinergiák és a földterület-megosztás – szerepet játszanak a belépési korlátok csökkentésében és a közösségi kapcsolatok megerősítésében. Ezek a modellek hozzájárulnak az inkluzívabb és reziliensebb gazdálkodási rendszerek létrehozásához, amelyek cserébe hozzájárulnak a vidéki területek társadalmi és gazdasági életképességéhez. A szövetkezetek és a termelői szervezetek támogatásával gyakorlati lehetőségeket kínálnak az újonnan érkezők számára, miközben erősítik a vidéki élet szerkezetét.

Végso soron a mezőgazdasági tevékenység és a vidéki területek jövője attól függ, hogy megteremtik-e a megfelelő feltételeket a fiatalok számára ahhoz, hogy erre építsék életüket és karrierjüket, hogy a mezőgazdasági tevékenység továbbra is hozzá tudjon járulni a reziliens és fenntartható Unió megteremtéséhez.

3. LEHETŐSÉGEK KIAKNÁZÁSA AZ EURÓPAI MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK KÖVETKEZŐ GENERÁCIÓJA SZÁMÁRA

Az uniós mezőgazdaság széles körű és folyamatosan változó lehetőségeket kínál a fiatal és az új mezőgazdasági termelők és mezőgazdasági munkavállalók vonzására, támogatására és megtartására. A különböző gazdálkodási modellek továbbra is relevánsak maradnak, és mindegyikük eltérő módon járul hozzá a termelékenységhez, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciához, a környezeti fenntarthatósághoz, az Unió kulturális örökségének szerves részét képező vidéki és helyi hagyományok megőrzéséhez, az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságához, valamint a fiatal mezőgazdasági termelők új profiljainak bevonzásához. E sokféleség figyelembevételével olyan inkluzív ágazat kialakulását eredményezi, amely reagál a változó feltételekre, a mezőgazdaság diverzifikálása iránti, az élelmezésbiztonság garantálása érdekében – különösen az elszigetelt területeken – kielégítendő igényre, a fogyasztói igényekre és az üzleti elképzelésekre. A fiatal mezőgazdasági termelők mind az innováció, mind a hagyományos készségek révén döntő szerepet játszanak a mezőgazdaság jövőjének alakításában.

A mezőgazdasági tevékenységek és termékek diverzifikálása a bevételi források bővítésével hozzájárul az ágazat stabilitásához: az agroturizmus, a mezőgazdasági üzemekben történő feldolgozás, az integrált mezőgazdasági akvakultúra-rendszerek, a bioökonómiai megoldások, például a megújuló anyagok és bioenergia vagy az algákból származó takarmány előállítás, vagy a szén-dioxid megkötése többek között azok a tevékenységek, amelyek jelentős potenciállal rendelkeznek a vidéki megélhetés életképességéhez való hozzájárulás terén. A bioökonómia és a körforgásos megoldások például a hulladékot erőforrássá és energiává alakítják, miközben hozzájárulnak az Unió stratégiai autonómiájához, valamint éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseéhez. Ebben az összefüggésben több lehetőséget kínáló új munkahelyek jönnek létre. Sok fiatal mezőgazdasági termelő számára, akik gyakran részmunkaidőben vagy más munkahelyeken is dolgoznak, az ilyen a lehetőségek kulcsfontosságúak lehetnek a rugalmas és stabil szakmai előmenetel kialakításához a tágabb értelemben vett mezőgazdasági ágazatban.

⁽²⁰⁾ [JRC Publications Repository – Farmers of the future \(A Közös Kutatóközpont publikációgyűjteménye – A jövő mezőgazdasági termelői\).](#)

A generációs megújulást nem kizárólag a KAP vezérli. **A vidéki infrastruktúrába és szolgáltatásokba történő szélesebb körű beruházások elengedhetetlenek a fiatalok és az új belépők vonzásához**, ideértve a hozzáférhető és inkluzív minőségi egészségügyi ellátást és a tartós ápolás-gondozást, az oktatást és képzést, a lakhatást, a vizet, az infrastruktúrát, a gyermekgondozást, a közlekedést, a digitális kommunikációt és a szabadidős szolgáltatásokat, összhangban a szociális jogok európai pillérével.

A kohéziós politika kiegészíti a KAP beavatkozásait, és jelentős támogatást nyújt a vidéki térségekben. Célzott beruházások révén támogatja a gazdasági, társadalmi és területi célkitűzéseket, többek között a vidéki széles sávú rendszerek, a tiszta energia, az egészségügy, az oktatási készségek, a foglalkoztatás, a társadalmi befogadás és a helyi infrastruktúra területén. Ezek a beruházások hozzáadott értéket és jólétet teremtenek a vidéki területek számára. A kohéziós politikai programok félidős felülvizsgálata⁽²¹⁾ ösztönzőket és rugalmassági mechanizmusokat is biztosít az olyan kiemelt célkitűzések támogatására, mint a vízgazdálkodás rezilienciája, a lakhatás, az energetikai átállás, a versenyképesség és az innováció, valamint a vidéki területek szempontjából releváns kérdések.

A mezőgazdaság – a konszolidáció, az értéklánc integrációja, a technológia átvétele és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás révén történő – átalakulásával a vonatkozó állami támogatási szabályokkal összhangban olyan eszközökre van szükség, amelyek segítik a mezőgazdasági termelőket és a politikai döntéshozókat az előremutató összehangolt fellépések előrejelzésében és az azokra való reagálásban.

4. AZ ÚJ KAP ÉS A NEMZETI ÉS REGIONÁLIS PARTNERSÉGI TERVEK: POZITÍV VÁLTOZÁS ELŐIDÉZÉSE

A KAP központi szerepet játszik a fenntartható vállalkozásfejlesztési lehetőségek megteremtésében azáltal, hogy javítja a finanszírozáshoz, a tudáshoz és az innovációhoz való hozzáférést, miközben a tagállami intézkedések olyan kulcsfontosságú akadályokat is kezelnek, mint például az új belépők földhöz jutása⁽²²⁾.

A 2027 utáni időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre vonatkozó KAP-javaslat jelentős lépést jelent a modernebb, inkluzívabb és jövőorientáltabb európai mezőgazdaság felé, amely a generációs megújulást helyezi a középpontba.

Elfogadása esetén megkönnyítheti az új mezőgazdasági termelők belépését a kutatás és innováció megerősített támogatásával, amely alapvető fontosságú a generációs megújuláshoz, ösztönzi a modernizációt és a termelékenység, gazdasági lehetőségeket teremt, valamint javítja a vidéki életkörülményeket, miközben támogatja a sokszínűséget és az inkluzivitást. A következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslattal a Bizottság integráltabb megközelítést is javasol a KAP-on belüli és az azon túli vidékfejlesztési támogatásokra vonatkozóan. A beruházások a kormányzati szervek és kormányzati szintek összehangolt fellépését igénylik, amelyet a szükséges reformok támogatnak. A KAP-javaslat központi szerepet játszik az új nemzeti és regionális partnerségi tervekhez kapcsolódó bizottsági

⁽²¹⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

⁽²²⁾ Európai Bizottság – Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság, A.3. egység (2025): A generációs megújulási stratégiák értékelése az uniós tagállamokban – Jelentés.

javaslatban, amelyet uniós intézkedések, valamint nemzeti és regionális kezdeményezések egészítenek ki.

A nemzeti és regionális partnerségi tervnek intézkedéseket kell tartalmaznia a generációs megújulás kezelésére, beleértve a demográfiai tendenciákat azonosító, a belépési korlátokat kezelő és célzott támogatási intézkedéseket meghatározó nemzeti stratégia kidolgozását. A hatékonyság érdekében ezeknek a stratégiáknak átfogónak kell lenniük, tükrözve azokat az összetett realitásokat, amelyekkel az egyes tagállamokban a mezőgazdasági termelők szembesülnek, miközben biztosítaniuk kell a koherenciát a vidéki területek újjáélesztésére irányuló szélesebb körű nemzeti és regionális erőfeszítésekkel, és hozzá kell járulniuk a generációs megújulásra irányuló közös uniós erőfeszítésekhez. A tagállamoknak konkrét célokat kellene kitűzniük a generációs megújulásra vonatkozóan, rendszeresen jelentést kellene tenniük az előrehaladásról, és kiigazításokat kellene alkalmazniuk, ha az eredmények nem megfelelőek, kifejtve, hogy a terv hogyan összpontosítja az erőforrásokat a generációs megújulás támogatására. A Bizottság pedig referenciaértékeket és célzott KAP-ajánlásokat használna a nemzeti szakpolitikák irányítására, biztosítva az elszámoltathatóságot és az uniós szintű célokkal való összhangot. **Az új stratégia központi eleme a fiatal mezőgazdasági termelők átfogó „kezdőcsomagja”,** amely magában foglalja a tevékenységkezdési támogatást, a beruházási támogatást, a pénzügyi eszközökhöz való hozzáférést, valamint a kedvező adóintézkedéseket. A kiegészítő intézkedések támogatják az induló vállalkozásokat, az innovációs partnerségeket, a jogutódlási programokat, a képzési és helyettesítési szolgáltatásokat, hogy segítsék a fiatal mezőgazdasági termelőket a munka és a magánélet közötti jobb egyensúly elérésében. Az akadálymentesség és a hatékonyság javítása érdekében javasoljuk, hogy minden támogatást egy egyablakos ügyintézési ponton keresztül tegyenek hozzáférhetővé minden tagállamban.

A siker érdekében a tagállamoknak meg kell kétszerezniük a generációs megújulásra irányuló erőfeszítéseiket, különös tekintettel a lemaradókra. A jövőbeli irányítási mechanizmus keretében a Bizottság javasolni fogja a tagállamoknak, hogy a mezőgazdaságra elkülönített összegük legalább 6 %-át erre a célra fordítsák⁽²³⁾. Szükség esetén ezt az összeget ki lehet egészíteni annak érdekében, hogy a nemzeti és regionális partnerségi tervek keretében megfelelő szintű finanszírozás álljon rendelkezésre a nemzeti stratégia végrehajtásához.

A nemzeti kötelezettségvállalások, a mérhető célok és a Bizottság iránymutatása kombinációjával a javasolt új KAP megerősítené a megújulás mozgatórugójaként betöltött szerepét, lehetővé téve a fiatal mezőgazdasági termelők számára, hogy életképes karriert építsenek ki, és biztosítva legyen az európai mezőgazdaság hosszú távú fenntarthatósága.

⁽²³⁾ [A nemzeti és regionális partnerségi tervről szóló rendelet – COM(2025) 565 final] XVIII. mellékletében szereplő összegek 6 %-a.

Kiemelt kezdeményezések⁽²⁴⁾

- *Az egyes tagállamok mezőgazdaságának generációs megújulására vonatkozó átfogó, kötelező stratégiák, amelyeket a demográfiai tendenciák, a belépési korlátok és a célzott támogatási intézkedések azonosítására vonatkozó egyértelmű követelményekkel erősítenek meg.*
- *A tagállamok megkétszerezik a generációs megújulásra irányuló erőfeszítéseket. A nemzeti és regionális partnerségi tervek majdani programozását illetően a Bizottság a jövőbeli irányítási mechanizmus keretében javasolni fogja, hogy a tagállamok **elkülönített mezőgazdasági kiadásaik legalább 6 %-át erre a célra fordítsák**, amit a nemzeti stratégia megvalósításához szükséges megfelelő finanszírozás biztosítása érdekében kiegészíthetnek a nemzeti és regionális partnerségi tervek további forrásaival.*
- *A „**Fiatal mezőgazdasági termelők számára összeállított kezdőcsomag**” elnevezésű kezdeményezés célja, hogy egy átfogó intézkedéscsomag révén megkönnyítse a fiatal mezőgazdasági termelők ágazatba belépését és a mezőgazdasági tevékenységük megkezdését.*

5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA: A GENERÁCIÓS MEGÚJULÁS KÖVETKEZŐ LÉPÉSEI

Ahhoz, hogy a generációs megújulás tartósan megvalósuljon az európai mezőgazdaságban, elengedhetetlen, hogy a fiatal mezőgazdasági termelőket a szakpolitika-fejlesztés középpontjába helyezzék. Annak biztosítása érdekében, hogy a fiatal mezőgazdasági termelők ne csak támogatásban részesüljenek, hanem aktív szerepet is vállaljanak, a Bizottság a **fiatalok szerepvállalására** irányuló strukturált intézkedéseket vezetett be annak érdekében, hogy véleményüket figyelembe vegyék a szakpolitikák kialakítása és végrehajtása során. E megközelítés részeként a Bizottság ebben a ciklusban két ifjúságpolitikai párbeszédet⁽²⁵⁾ tartott, amelyeken megvitatták a generációs megújulást, lehetőséget biztosítva ezzel a fiataloknak az agrárpolitika alakítására.

Nemzeti szinten a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vegyék be a fiatal mezőgazdasági termelők képviselőit a monitoringbizottságokba⁽²⁶⁾ **annak biztosítása érdekében, hogy nézőpontjaik megalapozzák a KAP-on belüli szakpolitikai döntéseket.** Ez intézményi teret biztosít a döntéshozatalban való részvételükhöz, lehetővé téve számukra, hogy hozzájáruljanak a végrehajtás javításához, és megerősítsék a generációs megújulással kapcsolatos kötelezettségvállalások teljesítésével kapcsolatos elszámoltathatóságot.

Azáltal, hogy a fiatalokat közvetlenül integrálja az agrárpolitika alakításába, ez a stratégia lefekteti a megerősített elszámoltathatóság, a reagálóképesebb támogatás és a dinamikus, jövőorientált mezőgazdasági ágazat alapjait. Tükrözi az EU elkötelezettségét annak biztosítása iránt, hogy azok, akik készek arra, hogy az európai mezőgazdaságot a jövőbe vezessék, rendelkezzenek az ehhez szükséges eszközökkel, és kifejezhessék véleményüket.

E lendületre építve az ifjúságpolitikai párbeszédre a jelen mandátumidőszak alatt évente fog sor kerülni, lehetővé téve a rendszeres véleménycserét, a tapasztalatcserét és a

⁽²⁴⁾ A bemutatott intézkedések és kezdeményezések közül több a 2027 utáni többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatokon alapul. Mivel ezek a javaslatok az együtdöntési eljárás hatálya alá tartoznak, végleges tartalmuk a jogalkotási folyamat eredményétől függ.

⁽²⁵⁾ https://agriculture.ec.europa.eu/overview-vision-agriculture-food/young-people-agriculture-and-rural-areas_hu.

⁽²⁶⁾ Az (EU) 2021/2115 rendelet 124. cikkében meghatározottak szerint.

kulcsfontosságú szakpolitikai kérdésekről folytatott megalapozott vitát, biztosítva, hogy minden fiatal véleményét egyenlő mértékben figyelembe vegyék.

FŐ CÉLKITŰZÉSEK ÉS STRATÉGIAI PRIORITÁSOK

E stratégia fő célkitűzése a mezőgazdasági ágazat hosszú távú rezilienciájának biztosítása a gazdaságok jövedelmének támogatása révén. Ez nemcsak a vidéki területek életképessége, hanem Európa élelmezésbiztonsága szempontjából is alapvető fontosságú. Ez azt jelenti, hogy segíteni kell a mezőgazdasági termelőket abban, hogy gazdaságilag életképes, fenntartható és időtálló vállalkozásokat építsenek ki. Ennek eléréséhez az innováció és a vállalkozói készség alapvető, több területet érintő tényezők.

A fiatal és az új mezőgazdasági termelők felkészítése a felmerülő lehetőségek kiaknázására, valamint **a mezőgazdasági termelők jövedelmek diverzifikációjának támogatása kulcsfontosságú**. Ennek célja, hogy a mezőgazdasági termelők hosszú távon reziliensebbé váljanak és kevésbé fűggenek a támogatásoktól. Többek között a bioökonómiában, a megújuló energiában, a természetben és a szén-dioxid-kreditekben, valamint a rövid ellátási láncokban rejlő lehetőségekre épít.

A stratégia elismeri, hogy a gazdálkodásnak az életképes és vonzó megélhetés támogatása érdekében, **méltányos árak⁽²⁷⁾ révén** stabil és **méltányos jövedelmet** kell biztosítani. Az ifjúságpolitikai párbeszéd⁽²⁸⁾ résztvevői a legsürgetőbb kihívásként a méltányos jövedelmet jelölték meg. A korlátozott gazdasági kilátások továbbra is sok európai fiatalat visszatartanak a mezőgazdasági tevékenység megkezdésétől. A Bizottság elismeri ezeket az aggályokat, és szélesebb körű kezdeményezések révén, többek között a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási lánc méltányosságának és átláthatóságának javítására irányuló reformokkal és új eszközökkel már kezeli őket⁽²⁹⁾. Fontos emlékeztetni a termelők szervezetek kulcsfontosságú szerepére, amelyek erősíthetik a mezőgazdasági termelők alkupozícióját, javíthatják a piacra jutást, és hozzájárulhatnak a méltányosabb jövedelmekhez.

Széles körű konszenzus⁽³⁰⁾ van azzal kapcsolatban, hogy öt terület esetében sürgős beavatkozás szükséges: hozzáférés a finanszírozáshoz, oktatáshoz, képzéshez és készségekhez, földterülethez, tisztességes életszínvonalhoz a vidéki területeken, valamint segítségnyújtás a jogutódlás és a nyugdíjba vonulás során. Ezekkel a kihívásokkal öt stratégiai blokk foglalkozik, amelyek mindegyike kulcsfontosságú kiemelt kezdeményezéseket és támogató intézkedéseket határoz meg:

A. Hitelhez és finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés

⁽²⁷⁾ A „méltányos ár” fogalmának nincs hivatalos meghatározása, az észszerű értelmezés azonban lefedi a fenntartható termelés teljes költségét, méltányos jövedelmet biztosít a termelők számára, és megfizethető marad a fogyasztók számára.

⁽²⁸⁾ [Ifjúságpolitikai párbeszéd a mezőgazdaságban](#).

⁽²⁹⁾ A közös piacszerkezetről szóló rendelet javasolt módosításai, amelyek célja a mezőgazdasági termelők pozíciójának megerősítése a szerződéskötési tárgyalásokon, az együttműködés előmozdítása és az ártranszmisszió javítása. Ezzel párhuzamosan a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv szerinti, a határokon átnyúló végrehajtásra vonatkozó új szabályok célja a mezőgazdasági termelők hatékonyabb védelme. Ezeket az erőfeszítéseket kiegészíti az agrár-élelmiszeripari láncok új uniós megfigyelőközpontja (AFCO), amely adatokat szolgáltat az árképzésről a méltányosabb szakpolitikai döntések támogatása érdekében.

⁽³⁰⁾ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – *Konzultáció az érdekelt felekkel* – az e stratégiát kísérő *összegző jelentés*.

A finanszírozáshoz való hozzáférés továbbra is komoly kihívást jelent valamennyi mezőgazdasági termelő számára, különös tekintettel a fiatal és az új mezőgazdasági termelőkre, mivel a mezőgazdasági üzemek létrehozásához vagy átvételéhez jelentős kezdeti beruházásokra van szükség, amelyek megtérülése gyakran szabálytalan vagy bizonytalan. Sokan adósságterhekkel kezdik útjukat, ami megnehezíti az új műveletek finanszírozását, a fenntartható gyakorlatok alkalmazását vagy a berendezések korszerűsítését. 2023-ban a fiatal mezőgazdasági termelők esetében az eszközök és források aránya több mint 20 % volt, míg a 65 év feletti mezőgazdasági termelők esetében 8 %⁽³¹⁾, ami jól mutatja a fiatalabb generációra nehezedő nagyobb pénzügyi nyomást.

2022-ben a fiatal mezőgazdasági termelők 14,1 milliárd EUR finanszírozási hiánnyal szembesültek az Unió 27 tagállamában, ami az ágazat teljes hiányának 22 %-a, és 11 %-kal nagyobb a 2017-es adatnál⁽³²⁾. Az EBB új „fi-compass” felmérése⁽³³⁾ nem mutat javulást a kulcsfontosságú ágazatokban: a gabonafélék, az olajos magvak és a fehérjenövények ágazatában a hiány 4,9 milliárd EUR; zöldségágazatban a hiány 3,2 milliárd EUR; a tejhasznú tehenek ágazatában pedig 0,4 milliárd EUR. Ez a növekvő hiány rávilágít a fiatal mezőgazdasági termelők központi szerepére az ágazat beruházási igényeinek kielégítésében, valamint arra, hogy sürgősen kezelni kell pénzügyi korlátaikat.

Az egyik legsürgetőbb probléma a személyre szabott pénzügyi termékekhez való korlátozott hozzáférés. A fiatal mezőgazdasági termelők a biztosítékok vagy a hiteltörténet hiánya miatt gyakran **nehezen jutnak hosszú lejáratú hitelekhez**, különös tekintettel a 12 évet meghaladó hitelekre. Ezen akadályok kezelése érdekében a pénzügyi eszközöket, például a hiteleket és biztosítékokat kifejezetten rájuk kell tervezni. Ezek az eszközök a beruházások széles körét támogathatják, a vállalkozásfejlesztéstől és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodástól kezdve a digitalizációig, valamint a gazdaságok részvénykivásárlások révén történő fokozatos felvásárlásáig. Ezeket az eszközöket az alternatív üzleti modellek, például a szövetkezetek és a szociális vállalkozások sajátosságaihoz is hozzá kell igazítani. A köz- és magánszféra közötti partnerségek, valamint az Európai Beruházási Bank Csoporttal (EBB csoport) és más pénzügyi intézményekkel való szorosabb együttműködés tovább könnyítheti a finanszírozáshoz való hozzáférést, míg a viszontgaranciák kiaknázatlan lehetőségeket kínálhatnak a generációs megújulást támogatni kívánó tagállamok számára. Az EBB csoporttal közösen a Bizottság meg fogja vizsgálni a fiatal és az új mezőgazdasági termelők támogatásának formáit, beleértve a garanciarendszereket és a kamattámogatásokat.

A finanszírozás különösen a földvásárlások esetében alapvető fontosságú. A fiatal mezőgazdasági termelők számára lehetővé kell tenni, hogy uniós társfinanszírozású eszközöket használjanak mezőgazdasági földterületek vásárlására, szükségtelen korlátozó feltételek nélkül. Ez lehetővé tenné számukra, hogy megszilárdítsák működésüket, és beruházzanak az olyan hosszú távú fejlesztésekbe, mint a talajegészség, az agroökológiai gyakorlatok vagy a szénmegkötés. A földterülethez való hozzáférés továbbra is jelentős akadályt jelent, és a földvásárlás megkönnyítése döntő fontosságú a hosszú távú életképesség biztosításához.

Ezzel párhuzamosan **az innovációba és a modern technológiákba való beruházás** elengedhetetlen a termelékenység javításához, a reziliencia fokozásához és a zöld átállás

⁽³¹⁾ FADN-adatok.

⁽³²⁾ Fi-compass, *Financing Gap in Agriculture & Agri-Food (Finanszírozási hiány a mezőgazdaságban és az agrár-élelmiszeripari ágazatban)*, RTW, 2023.

⁽³³⁾ Ezek a „fi-compass” platform által 2025-ben végzett, a három alágazatra kiterjedő felmérés előzetes eredményei, amelyeket a közeljövőben közzétesznek a „fi-compass” platform honlapján.

támogatásához. A finanszírozásnak túl kell mutatnia a hagyományos eszközökön, hogy lehetővé tegye a fiatal mezőgazdasági termelők számára, hogy olyan új technikákat, digitális eszközöket és fenntartható megoldásokat alkalmazzanak, amelyek segítségével megfelelhetnek az éghajlatváltozás és a változó piaci igények kihívásainak. Ez különösen fontos az ökológiai gazdálkodás esetében, ahol az alacsonyabb hozamok növelhetik a pénzügyi kockázatot. E tekintetben döntő fontosságúak a hatékony kockázatkezelési eszközök, és bár a jövőbeli KAP keretében a 200 000 EUR összegű, az átállás támogatására nyújtott új kifizetések – elfogadásuk esetén – jó példák lehetnek az ökológiai termelés és az átállás támogatására, több erőforrásra lesz szükség a kihívások nagyságrendjének kezeléséhez.

Emellett a szabályozási változások megnehezítik a mezőgazdasági termelők számára, hogy magabiztosan hosszú távú beruházásokat hajtsanak végre. Az épp érvényes szabályok alapján vesznek fel hiteleket, aztán mielőtt befektetéseik megtérülnének, a szóban forgó szabályok megváltozásával kell szembesülniük, ami aláássa a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot. Ezért a Bizottság által kidolgozott, a mezőgazdaságra és az élelmiszerekre vonatkozó stratégiai jövőkép egyik fő célkitűzése, hogy az agrár-élelmiszeripari ágazat kiszámíthatóbbá váljon 2040-re. A Bizottság megfelelő hosszúságú átmeneti időszakokra vállal kötelezettséget a mezőgazdasági üzemeket érintő szabályozási változások mérlegelésekor.

Ennek fényében a KAP és a nemzeti finanszírozás továbbra is létfontosságú. A gazdaságalapítási támogatás és a célzott beruházási támogatás elengedhetetlen ahhoz, hogy a fiatal mezőgazdasági termelők elindíthassák vállalkozásaikat, kiépíthessék rezilienciájukat, és kezelhessék mind a piaci, mind az éghajlattal kapcsolatos kockázatokat. Az átállás támogatásához nyújtott egyösszegű kifizetések – például a jövőbeli KAP keretében előirányozottak – szintén értékes szerepet játszhatnak a mezőgazdasági termelők támogatásában az e kihívásokhoz való alkalmazkodás kritikus korai szakaszában.

A javasolt EVA a Horizont Európa II. pillérével együtt finanszírozási lehetőségeket kínálhat a mezőgazdasági termelők, köztük a fiatalok és újak számára vállalkozásuk bővítéséhez és a strukturális akadályok leküzdéséhez. Ezen eszközök az induló és növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó uniós stratégiával⁽³⁴⁾ összhangban mozgósítják a tőkét, kezelik a növekedés finanszírozási hiányát, és támogatják az agrár-élelmiszeripari induló vállalkozásokat a vidéki területeken. Egy induló vidéki vállalkozást létrehozó fiatal mezőgazdasági termelő tovább bővítheti vállalkozását azáltal, hogy hozzáfér ezekhez az eszközökhöz, beleértve adott esetben az Európai Innovációs Tanácsot is.

Az állami és a magánfinanszírozás ötvözését célzó, személyre szabott pénzügyi eszközök és integrált támogatási mechanizmusok kulcsfontosságúak lesznek a következő generációban rejlő lehetőségek kiaknázásához és az uniós mezőgazdaság fenntartható átalakulásának ösztönzéséhez.

⁽³⁴⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó uniós stratégia: Válassza Európát az induláshoz és a növekedéshez, COM(2025) 270 final.

Kiemelt kezdeményezések

- *A jövőbeli KAP-ra vonatkozó javaslatban a fiatal mezőgazdasági termelők tevékenységének megkezdéséhez nyújtott KAP-támogatás maximális szintje (bruttó támogatási egyenérték) megháromszorozódott (100 000 EUR-ról 300 000 EUR-ra) a pénzügyi eszközökön keresztül nyújtott támogatás esetében, ami projektenként jóval magasabb hitelvolument és/vagy a kamatkifizetések jelentős csökkentését tette lehetővé.*
- *A javaslat rendelkezik továbbá a beruházási támogatás mértékének akár 85 %-os növeléséről, valamint annak lehetőségéről, hogy a tagállamok minimális kiadási szinteket vagy magasabb uniós társfinanszírozási arányokat határozzanak meg a fiatal mezőgazdasági termelők számára.*

A jelenlegi KAP és a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó KAP-javaslat keretében javasolt intézkedések		
A pénzügyi tervezés és a tájékoztatás támogatása	Technikai segítségnyújtás a fiatal mezőgazdasági termelők számára szabott pénzügyi eszközök megtervezéséhez és végrehajtásához. Ez magában foglalja az olyan platformokon keresztül nyújtott képzéseket és támogatást, mint a „fi-compass”, valamint a KAP-hálózat keretében, a finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos tudatosság növelése céljából történő, fokozott és hozzáférhető kommunikációra és tájékoztatásra vonatkozó törekvéseket.	2026 második negyedéve és a jelenlegi KAP
A finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés és a kockázatkezelés javítása a tagállami stratégiákban és a kezdőcsomag révén	• A fiatal mezőgazdasági termelők finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréssel kapcsolatos intézkedések a generációs megújulási stratégiák keretében, valamint további intézkedések – például magasabb támogatási mértékek vagy bónuszpontok – alkalmazásának mérlegelése az alulreprezentált csoportok projektjeinek kiválasztása során, különös tekintettel a fiatal női mezőgazdasági termelőkre. • A fiatal mezőgazdasági termelőknek szánt hitel- és garanciaalapok biztosítása, beleértve a csökkentett kamatlábakkal, alacsonyabb biztosítékokkal, türelmi időszakokkal és hosszabb törlesztési időszakokkal rendelkező eszközöket a tagállamok nemzeti keretösszegeiből és a kezdőcsomag eszközein keresztül, többek között az ökológiai gazdálkodás esetében. •	Új KAP – 2028-tól
Üzleti tervek	• Tanácsadási szolgáltatások, amelyek támogatják a fiatal mezőgazdasági termelőket és az új belépőket az üzleti tervek kidolgozásában és naprakésszé tételében, miközben javítják a város és a vidék közötti kapcsolatokat is.	2025 negyedik negyedétől kezdve
Az egyéb uniós szakpolitikák keretében javasolt intézkedések		
Célzott hitelkeretek	EBB- A mezőgazdaságra és a bioökonómiára vonatkozó EBB-hitelkeretek népszerűsítése és nyomon követése, beleértve a fiatal mezőgazdasági termelőknek szánt finanszírozást is. Az e csoport javát szolgáló konkrét kiadások átláthatóságának és az ilyen kiadásokról való beszámolásnak a biztosítása. Az EBB ösztönzése arra, hogy az uniós garanciák mellett saját kockázatára is növelje a finanszírozást. A fiatal és az új mezőgazdasági termelők számára nyújtható támogatások formáinak	2025–2027 és azt követően / Az új bioökonómiai stratégia

	megvizsgálása, beleértve a garanciarendszereket és a kamattámogatásokat.	
Támogatás megfelelő eszközökkel az EBB csoport és más végrehajtó partnerek eszközeivel összhangban	A fiatal mezőgazdasági termelők forráshoz jutásának megkönnyítése megfelelő eszközök, különösen az EBA-val, az EBB-vel vagy más végrehajtó partnerekkel közösen kidolgozott garancia- és tőketermékek révén, lehetővé téve a mezőgazdasági üzemek vásárlását és az innovatív technológiák bővítését.	2025–2027 és azt követően / Az új bioökonómiai stratégia
Tagállami szintű önkéntes fellépések		
A hitelhez jutás javítása fejlesztési bankokon keresztül	Partnerség a nemzeti fejlesztési bankokkal a mezőgazdasági termelők hitelhez jutását javító rendszerek kidolgozása érdekében.	2025 negyedik negyedétől kezdve

B. A tudáshoz és készségekhez való hozzáférés

Az életképes gazdaságok létrehozásához és fenntartásához szükséges, személyre szabott képzések és készségek kulcsfontosságú szerepet játszanak a fiatal mezőgazdasági termelők sikerében. A kihívások már jóval a mezőgazdasági üzemek létrehozása előtt felmerülnek, mivel ehhez összetett jogi és pénzügyi keretekre, és olyan üzleti tervek kidolgozására van szükség, amelyek egyensúlyt teremtenek a gazdasági életképesség, valamint a társadalmi és környezeti fenntarthatóság között. A mezőgazdasági üzemek létesítése előtt, alatt és után képzést, tanácsadást és mentorálást biztosító strukturált támogatási rendszerekkel csökken a sikertelenség kockázata. A meglévő családi gazdaságokon belüli munkakörök átvétele vagy átalakítása során a készségek átadásával kapcsolatos kihívások különböznek az első generációs mezőgazdasági termelőket érintő kihívásoktól.

Az üzleti tervezés és fejlesztés mellett a mezőgazdasági oktatási, képzési és tanácsadási szolgáltatásoknak ki kell terjedniük az olyan újonnan felmerülő kihívásokra és lehetőségekre is, mint az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése, a digitalizáció, a megújuló energia integrációja vagy az európai úrrendszerekre, például a Kopernikuszra vagy a Galileóra támaszkodó, intelligens gazdálkodási gyakorlatok. A pénzügyi műveltség szintén alapvető fontosságú, amit a pénzügyi műveltségre vonatkozó uniós stratégia⁽³⁵⁾ is hangsúlyoz, mivel lehetővé teszi a fiatal mezőgazdasági termelők számára a beruházások, hitelek és kockázatok hatékony kezelését, valamint hogy tájékozott döntéseket hozzanak a hosszú távú életképesség érdekében. Az ágazat fenntartható átalakulásához elengedhetetlen, hogy a fiatal és az új mezőgazdasági termelők rendelkezzenek az agroökológiai gyakorlatok alkalmazásához, a digitalizáció és a (csökkent) munkaerő ötvöztetéséhez, valamint például a bioökonómiai vállalkozások révén hozzáadott értékhez szükséges készségekkel és eszközökkel. Az egész életen át tartó tanulási lehetőségek, a részidős képzési formák, a csereprogramok és a digitális eszközök kulcsfontosságúak a tudás és a készségek hozzáférhetőségének biztosításához. Emellett a részmunkaidős mezőgazdasági termelők, a mezőgazdasági dolgozók, a nők és a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok bevonására irányuló célzott erőfeszítések elengedhetetlenek az inkluzivitáshoz és a lehetőségek bővítéséhez.

⁽³⁵⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a pénzügyi műveltségre vonatkozó uniós stratégiáról.

A tudás, a berendezések és a szolgáltatások megosztását ösztönző hozzáférhető, együttműködésen alapuló platformok hozzájárulnak a költségek csökkentéséhez, a közösségek rezilienciájának megerősítéséhez és az innováció előmozdításához. Az aktuális MFF keretében az agrár-élelmiszeripari partnerségről szóló készségfejlesztési paktum⁽³⁶⁾ ismeretek, finanszírozási tanácsok és együttműködési lehetőségek nyújtásával támogatja az érdekelt feleket a zöld és digitális átállással kapcsolatos továbbképzésekben és átképzésekben. Az Erasmus+ szakképzési kiválósági központjai a mezőgazdaságban felmerülő, készségekkel kapcsolatos kihívásokkal is foglalkoznak. Előretételezve a következő többéves pénzügyi keretre, ahhoz, hogy a fiatal mezőgazdasági termelők és az új belépők képesek legyenek közösen megoldásokat elfogadni és kidolgozni, további támogatásra és összehangolásra van szükség olyan kezdeményezések révén, mint a mezőgazdaság termelékenységét célzó európai innovációs partnerség (EIP-AGRI), valamint a KAP összehangolt eszközei.

A Horizont Európa immár magában foglal egy kifejezetten a mezőgazdaságra és a bioökonómiára vonatkozó 6. klasztert, amely új lehetőségeket teremt arra, hogy a KAP-ból és az EVA-ból származó támogatást összekapcsolják a fejlett kutatással és innovációval, biztosítva, hogy a fiatal mezőgazdasági termelők közvetlenül részesülhessenek az uniós finanszírozású megoldások előnyeiből. Az ezekhez az ismeretekhez való hozzáférés megkönnyítése – az olyan kezdeményezések mellett, mint a mezőgazdasági termelékenységet célzó európai innovációs partnerség (EIP-AGRI) és az összehangolt KAP-eszközök – szükséges a fiatal mezőgazdasági termelők és az új belépők azon képességének javításához, hogy közösen fogadjanak el és dolgozzanak ki megoldásokat.

Sok mezőgazdasági termelő erdőtulajdonos is, így a megfelelő erdőgazdálkodás, a vidéki területek rezilienciája és a határ menti területek biztonsága szempontjából döntő fontosságú az erdészeti szakképzéshez való hozzáférés, amely magában foglalja a biztonságos munkavégzési gyakorlatokat is.

⁽³⁶⁾ [Készségfejlesztési paktum – Agrár-élelmiszeripari ökoszisztéma.](#)

Kiemelt kezdeményezések

- Az **„Erasmus fiatal vállalkozóknak” (EYE)** hatékony eszköz a mezőgazdaság generációs megújulásának előmozdítására. Vállalkozók számára tervezték, lehetővé téve, hogy az új és fiatal mezőgazdasági termelők elengedhetetlen üzleti készségeket, magabiztosságot és hálózatokat szerezzenek azáltal, hogy több mint 40 országban dolgoznak együtt tapasztalt vállalkozókkal. A Bizottság célja, hogy növelje a kezdeményezés láthatóságát a vidéki területeken, hogy ezáltal több fiatal és új mezőgazdasági termelő vehessen részt benne.
- **„Nők a mezőgazdaságban” platform:** célja, hogy több nőt vonzzon a mezőgazdaságba, előmozdítsa az esélyegyenlőséget, a tapasztalatcserét és a mentorálást, elismerve a nők kulcsszerepét a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés jövőjében.
- **„A jövő mezőgazdasági termelői” elnevezésű, bevált módszereket tartalmazó csomag valamennyi uniós mezőgazdasági iskola számára**
A csomag egyértelmű, gyakorlati példákat mutat a diákoknak a modern gazdálkodási megközelítésekre, például a diverzifikációra, a digitális eszközökre, a fenntarthatóságra és az új üzleti modellekben való együttműködésre. Ezekon a példákon keresztül azt mutatják be, hogy a modern mezőgazdasági tevékenység innovatív, és kapcsolódik a tágabb értelemben vett gazdasághoz. Az oktatásba való bevonásuk segíti a diákokat abban, hogy a mezőgazdaságot dinamikus, jövőorientált karriernek tekintsék.

A 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó KAP keretében javasolt intézkedések		
Az ATIR és a nemzedékek közötti együttműködéssel kapcsolatos tanácsadási szolgáltatások megerősítése	Az agrár-tudásátadási és -innovációs rendszer (ATIR) keretében a fiatal mezőgazdasági termelőkre szabott képzés integrálása a generációs megújulás támogatása érdekében. A fiatal mezőgazdasági termelők a mezőgazdasági üzemek létrehozása előtt és után mentorálásban részesülnek, amely kiterjed a földterülethez való hozzáférésre, az üzleti tervezésre, a technikai, jogi és fenntarthatósági kérdésekre, az innovatív megoldásokra összpontosítva.	Új KAP – 2028-tól
Az egyéb uniós szakpolitikák keretében javasolt intézkedések		
A fiatalabb generációk igényeihez igazított K+I	A Horizont Európa forrásainak felhasználása az ágazat generációs megújulásának támogatására, a fiatal generációk igényeihez igazított K+I biztosításával, a fiatal mezőgazdasági termelőknek az innovációs folyamatba való bevonásával és a kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások előmozdításával.	A Horizont Európa 2027. évi munkaprogramja
Tagállami szintű önkéntes fellépések		Önkéntes
A mezőgazdasági készségek innovációja	Az intelligens szakosodás, a tehetségplatform és a készségfejlesztési paktum keretében létrehozott agrár-élelmiszeripari készségfejlesztési partnerség kihasználása az innováció, az átképzés és a tehetségmegtartás előmozdítására a vidéki területeken. A régióknak az intelligens szakosodási stratégiákban prioritásként kell kezelniük a mezőgazdaságot és a generációs megújulást. A tehetségplatform személyre szabott oktatás és mobilitás révén vonzhatja a fiatalokat, míg az agrár-élelmiszeripari szereplőknek részt kell venniük a paktumban annak érdekében, hogy közösen dolgozzanak ki az innovatív technológiákkal kapcsolatos képzést és továbbképzést a fiatal mezőgazdasági termelők és az új belépők számára. Az Erasmus+ szakképzési kiválósági központjai olyan nemzetközi hálózatokat támogatnak, amelyek a készségekkel kapcsolatos ágazati és horizontális kihívásokat kezelik.	2025 negyedik negyedétől kezdve

Rugalmas és korszerűsített mezőgazdasági oktatás és képzés	A tantervek átalakítása, valamint rugalmas és hozzáférhető formátumok biztosítása új vagy meglévő digitális eszközökkel a részmunkaidős mezőgazdasági tevékenység igényeinek kielégítése és az új kihívások kezelése érdekében, beleértve a diverzifikációs és jövedelemstratégiákat is.	2025 negyedik negyedévtől kezdve
A fiatal mezőgazdasági termelők szervezetének támogatása	A fiatal mezőgazdasági termelők szervezeteinek támogatását célzó finanszírozás és programok irányítása, biztosítva véleményük meghallgatását.	2025 negyedik negyedévtől kezdve
Az ALMA használata a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) számára a mezőgazdaság felfedezésének támogatására és vonzerejének növelésére	Az ALMA („tűzz célt magad elé, tanulj, fejleszd készségeidet, érvényesülj!”) egy olyan uniós társadalmi befogadási kezdeményezés, amely humán készségek fejlesztésével és személyre szabott támogatás nyújtásával segíti a NEET-fiatalokat a társadalomba való visszailleszkedésben. Bár nem korlátozódik egyetlen ágazatra, a mezőgazdasággal kapcsolatos információcserék növelhetik annak vonzerejét. A mezőgazdasági termelőknek a külföldi kiközvetítések résztvevőinek fogadásába történő bevonásával támogathatják a készségfejlesztést, és arra ösztönözhetik a fiatalokat, hogy vegyék fontolóra a mezőgazdasági munkahelyeket. E megközelítésnek a nemzeti ATIR-ba való integrálása megerősítheti a vidéki foglalkoztatást és a generációs megújulást.	2025 negyedik negyedévtől kezdve
Az érdekelt felek önkéntes fellépései		Önkéntes
Társaktól való tanulás a fiatal és az új mezőgazdasági termelők számára	A fiatal mezőgazdasági termelők szervezeteinek, szövetkezeteinek és partnereinek mentorálást, képzést és a társaktól való tanulást kell biztosítaniuk a fiatal és az új mezőgazdasági termelők üzleti és vezetői készségeinek megerősítése érdekében.	2026-tól

C. Földterülethez való hozzáférés

A földterület-átruházás a generációs megújulás központi eleme. A kihívást jól szemlélteti a földtulajdoni és -használati viszonyok kiegyensúlyozatlansága: míg az idősebb mezőgazdasági termelők többsége saját földterülettel rendelkezik, a fiatalabb generációk számára gyakran csak bérleti jogviszony áll rendelkezésre, és bérlőként 15 millió hektárral gazdálkodnak, szemben a tulajdonosok által kezelt 10 millió hektárral. A földbérlés számos új belépő számára hozzáférhetőbb lehetőséget kínál, bár a rövid távú bérlés korlátozhatja hosszú távú beruházási és tervezési képességüket.

Míg egyes tagállamokban léteznek a mezőgazdasági üzemek átruházását megkönnyítő egyedi közigazgatási rendszerek és rendelkezések, a korai jogutódlás gyakran kihívást jelent; az adminisztratív és pénzügyi visszatartó tényezők eltántorítják a mezőgazdasági termelőket attól, hogy gazdaságukat a nyugdíjba vonulás előtt átadják. **A szabályok egyszerűsítése és a célzott ösztönzők vonzóbbá tennék a korábbi átadást.**

Az összetett jogi keretek és a magas adóterhek gyakran akadályozzák a mezőgazdasági üzemnek a mezőgazdasági termelő halálát követő átadását. Még abban az esetben is, ha léteznek adókedvezmények vagy egyszerűsített jogutódlás, egyes régiókban a hagyományos gyakorlatok széttagozottsághoz vezetnek, ami megnehezíti az életképes gazdálkodási

egységek konszolidációját. A tagállamoknak foglalkozniuk kell ezekkel az akadályokkal annak érdekében, hogy megkönnyítsék a mezőgazdasági termelők részére történő hatékonyabb földterület-átruházást. A Bizottság ezért a generációs megújulással kapcsolatos, releváns gazdasági és társadalmi szempontokat beépíti az európai szemeszter folyamatába annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti szakpolitikák összhangban legyenek az uniós célkitűzésekkel, és hogy megfelelő reformokat vezessenek be.

Az örökölt földterülethez való hozzáféréssel nem rendelkezők számára a vásárlás jelenti a mezőgazdasági tevékenység megkezdése felé vezető elsődleges utat, de egyben ez a legnehezebb is. A földterületek ára az EU-n belül átlagosan 11 791 EUR/hektár, de egyes régiókban eléri a 280 000 EUR-t. A korlátozott hitellehetőségek, a szigorú törlesztési feltételek és a beruházások gyakran szerény és szabálytalan megtérülése miatt a fiatal mezőgazdasági termelők jelentős belépési korlátokkal szembesülnek. A tagállamok ezt megfizethető hitelprogramok, a fiatal mezőgazdasági termelők számára (állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés nélkül) biztosított elővásárlási jogok, valamint a nyugdíjba vonuló mezőgazdasági termelők vagy földtulajdonosok és a leendő mezőgazdasági termelők összekapcsolására irányuló célzott megfeleltetési mechanizmusok révén könnyíthetik meg. A tagállamoknak ugyanakkor fel kell lépniük a spekulatív felvásárlások és földszerzés ellen, hogy a mezőgazdasági földterületek továbbra is rendelkezésre álljanak a gazdálkodáshoz⁽³⁷⁾.

A földbérlet hozzáférhetőbb lehetőséget kínálhat. Az uniós mezőgazdasági földterületek közel felét bérlik, de a rövid távú megállapodások kiszolgáltatottá teszik az új belépőket. Az erősebb hosszú távú szerződések, valamint a fiatal mezőgazdasági termelők előnyben részesítése a települési vagy állami földterületek elosztása során javítaná a stabilitást és a bizalmat.

Alternatív modellek is megjelennek, a földbankoktól és a közösségi földalapoktól kezdve a mezőgazdasági inkubátorokig. Ezekhez támogató jogi keretekre és regionális támogatásra van szükség ahhoz, hogy nagy léptékben életképesse váljanak. Ugyanakkor az egyéb felhasználási módokból származó földterületekért folytatott verseny csökkenti a mezőgazdasági földterületek rendelkezésre állását, és a mezőgazdaság kárára növeli a földterületek árát. A földterület-kivonás csökkenti a mezőgazdasági területek rendelkezésre állását. A mezőgazdasági földterületek városi és ipari hasznosításra való folyamatos átalakítása növeli az árakat, és korlátozza a fiatal mezőgazdasági termelők hozzáférését. A tagállamoknak a mezőgazdasági földterületeknek a földhasználat tervezése során való erősebb védelme által igazodniuk kell a „nulla nettó földterület-kivonás 2050-ig”⁽³⁸⁾ uniós célhoz.

A földpolitika számára Unió-szerte előnyös lenne a tagállamok közötti szorosabb együttműködés és adatmegosztás. Ennek támogatása érdekében a Bizottság kidolgozza a **Földterületek Európai Megfigyelőközpontjának** analitikai alapját, amely vitafórumként szolgál az információhiányok megszüntetéséhez, valamint a földügyletek, az árak, a földterület-használati változások és a piaci tendenciák átláthatóságának növeléséhez. Bizonyítékokat és eszközöket biztosít majd a tagállamok számára ahhoz, hogy méltányosabb és hatékonyabb, a nemzeti körülményeikhez igazított intézkedéseket dolgozzanak ki,

⁽³⁷⁾ Világélelmezés-biztonsági Bizottság (2012), *Önkéntes iránymutatások a földtulajdonnak és -használatnak, a halászatnak, valamint az erdőgazdálkodásnak a nemzeti élelmezésbiztonság keretében történő felelősségteljes irányításához*, FAO, Róma.

⁽³⁸⁾ Európai Bizottság (2011), *Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve*, COM(2011) 571, Brüsszel – célul tűzte ki, hogy 2050-re el kell érni a nulla nettó földterület-kivonást; ezt megerősítette az alábbi dokumentum: Európai Bizottság (2021), *A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia*, COM(2021) 699, Brüsszel.

miközben hozzájárulnak a közös uniós célkitűzésekhez, többek között a generációs megújuláshoz.

Kiemelt kezdeményezések

- *A Földterületek Európai Megfigyelőközpontjának létrehozása, amely javítja az átláthatóságot a földterületek tekintetében, segíti a mezőgazdasági termelőket a rendelkezésre álló földterületekhez való hozzáférésben, segítséget nyújt a mezőgazdasági üzemek jogutódlása kapcsán, tájékoztatást nyújt a szakpolitikai döntéshozatalhoz és megelőzi a földspekulációt, megkönnyítve az új belépők számára a mezőgazdasági tevékenység megkezdését.*
- *A hozzáférés akadályainak kezelésére, a spekulatív felvásárlások megelőzésére, valamint a generációs megújulásra vonatkozó uniós célkitűzésekhez való igazodásra irányuló nemzeti földpolitikák kidolgozása, amelyekre az európai szemeszternek ki kell terjednie.*

Az egyéb uniós szakpolitikák keretében javasolt intézkedések		
A mezőgazdasági földterületek piacának értékelése a generációs megújulás érdekében	Két, egymással összefüggő tanulmány készítése a mezőgazdaság generációs megújulása előtt álló, a földterülettel kapcsolatos akadályok jobb megértése érdekében. A tanulmányok célja: 1. a mezőgazdasági területek finanszírozásának, valamint a finanszírozás társadalmi-gazdasági és környezeti következményeinek vizsgálata, továbbá 2. elemzés készítése a mezőgazdasági földterületek árának az agrár-környezetvédelmi és társadalmi tényezőkhez viszonyított alakulásáról.	2026 negyed ik negyedévéig
Tagállami szintű önkéntes fellépések		
Földhasználati mobilitási szolgáltatások	Olyan bizalmas földhasználati mobilitási programok támogatása, amelyek földbérletek, partnerségek, megosztott gazdálkodás és a földterület-közvetítési eszközök révén összekapcsolják a földtulajdonosokat az új belépőkkel. Olyan jogi keretek ösztönzése, amelyek biztosítják a hosszú távú földbérletet és előmozdítják a földbérlet stabilitását annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a mezőgazdasági üzemek fiatal mezőgazdasági termelők általi fokozatos felvásárlását és a fiatal mezőgazdasági termelők beruházásait. A tagállami kezdeményezésekre építve egy uniós hálózat összekapcsolná a nemzeti platformokat.	2025 negyedik negyedévtől kezdve
Alternatív tulajdonjog- és vállalatáttruházási modellek	A generációk közötti és a munkavállalók által irányított tulajdonáttruházások támogatása, beleértve a munkavállalói kivásárlásokat, amelyek keretében a munkavállalók mezőgazdasági részesedéseket szereznek, valamint a szövetkezeti földgazdálkodási modelleket. Prioritásként kell kezelni a fokozatos vagy kollektív tulajdonjog-áttruházást lehetővé tevő modellek támogatását.	2025 negyedik negyedévtől kezdve
Földbankok és az elhagyott földterületek hasznosítása	Az állami földbankok támogatása az elhagyott vagy felosztott földterületek kezelésében és hasznosításában, megkönnyítve a fiatal mezőgazdasági termelők és az új belépők hozzáférését. Adott esetben a szövetkezeti földbérleti mechanizmusok ösztönzése.	2025 negyedik negyedévtől kezdve
Állami tulajdonú pénzügyi intézmények bevonása	A pénzügyi intézmények ösztönzése arra, hogy támogassák a mezőgazdasági földterületekhez való hozzáférést és azok fejlesztését olyan pénzügyi termékek kínálásával, mint például vásárlási hitelek, hitelgaranciák, valamint a földterületek fejlesztésére és konszolidációjára irányuló kamattámogatások, segítve a fiatal mezőgazdasági termelőket a pénzügyi akadályok leküzdésében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javításában.	2025 negyedik negyedévtől kezdve

Alacsonyabb földügyleti költségek a mezőgazdasági kistermelők számára	A földhivatali nyilvántartásba vétel és a földügyletek magas költségeinek csökkentését célzó reformok és segélyek támogatása, mivel ezek a költségek jelentős akadályt jelentenek a fiatal mezőgazdasági termelők számára. A spekuláció visszaszorításának – az új belépők akadályozása nélküli – ellensúlyozása érdekében mérlegelni kell a mezőgazdasági kistermelők díjmentességét vagy díjcsökkentését, például küszöbértékek meghatározását vagy a költségeknek a földterület méretével arányossá tételét.	2025 negyedik negyedévétől kezdve
--	---	-----------------------------------

D. Reziliencia, tisztességes életkörülmények és az új jövedelmi lehetőségekhez való hozzáférés

A mezőgazdasági tevékenység megújítása nemcsak a földterülethez, a készségekhez vagy a finanszírozáshoz való hozzáféréstől függ, hanem a mezőgazdaság általános gazdasági lehetőségeitől és a vidéki élet vonzerejétől is. Sok fiatal vonakodik attól, hogy a mezőgazdaságban és a vidéki területeken maradjon, vagy visszatérjen oda, ha a jövedelemszerzési lehetőségek, a szolgáltatások és az életminőség elmaradnak a városi normáktól. A KAP – a kohéziós politikát és más uniós szakpolitikákat kiegészítve – alapvető szerepet játszik a gazdálkodás és az EU vidéki területein végzett egyéb tevékenységek gazdasági életképességének és vonzerejének biztosításában. A vidéki területek megfigyelőközpontja⁽³⁹⁾ naprakész adatokat szolgáltat, és elemzi a vidéki körülményeket, a rezilienciát és az életminőséget, valamint támogatja a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalt.

Továbbá a szociális jogok európai pillérével összhangban a rugalmas és hozzáférhető formában nyújtott, digitális eszközökkel és közösségi hálózatokkal megerősített egészségügyi ellátáshoz, gyermekgondozáshoz, idősgondozáshoz, közlekedéshez, lakhatáshoz, helyi infrastruktúrához, oktatáshoz és képzéshez, foglalkoztatási lehetőségekhez (a fiatalok és a mezőgazdasági termelők családtagjai számára) és a szociális támogatáshoz való hozzáférés javítása elengedhetetlen ahhoz, hogy a mezőgazdasági tevékenység összeegyeztethető legyen a családi élettel, valamint az elszigeteltség és az elnéptelenedés elleni küzdelemhez is.

Példák a mezőgazdasági termelőket támogató vidéki szolgáltatásokra

- **Ausztria – vidéki gyermekgondozási szövetkezetek:** közösségi alapú gyermekgondozási kezdeményezések, amelyek lehetővé teszik a gazdálkodó családok számára, hogy egyensúlyt teremtsenek a családi és a munkahelyi kötelezettségek között.
- **Finnország – Mobil egészségügyi és szociális szolgáltatási egységek:** az alapvető egészségügyi és szociális támogatás közvetlen eljuttatása a távoli vidéki területekre, javítva az életminőséget és csökkentve a gazdálkodó háztartásokra nehezedő nyomást.

A mezőgazdasági termelőkre szabott szociális védelem és szociális szolgáltatások megerősítése szintén döntő szerepet játszhat. A stabil jövedelem, az egészségügyi ellátás (beleértve a mentális egészséget és a tartós ápolást-gondozást), a szülői szabadság és gondozás, valamint a megfelelő nyugdíjak garantálják azt a biztonságot, amelyre a belépőknek szükségük van ahhoz, hogy kockázatot vállaljanak és karriert építsenek a mezőgazdaságban. Olyan inkluzív rendszerek, támogatják, összekapcsolják és vonzzák az összes mezőgazdasági termelőt, beleértve a részmunkaidőben dolgozó mezőgazdasági

⁽³⁹⁾ A vidéki területek uniós megfigyelőközpontja, rural-vision.europa.eu.

termelőket, nőket és kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportokat is, és amelyek kezelik a vidéki területek mentális egészségügyi kihívásait, erősítik a méltányosságot és a rezilienciát a vidéki közösségekben.

Ugyanakkor a gazdasági diverzifikáció központi szerepet játszik a reziliencia szempontjából. Azok a fiatal mezőgazdasági termelők, akik képesek ötvözni a hagyományos gazdálkodást az éghajlattudatos gyakorlatokkal, az új bioökonómia vállalkozásokkal és értékláncokkal, az agroturizmussal, a megújulóenergia-termeléssel vagy a digitalizációval, növelik versenyképességüket és hosszú távú életképességüket. A helyi élelmiszerrendszerek – a rövid ellátási láncoktól a közösség által támogatott mezőgazdaságig – növelik a jövedelmi stabilitást és erősítik a társadalmi kapcsolatokat, miközben szorosabban összekapcsolják a fogyasztókat a tányérjukon lévő élelmiszerekkel. Emellett a mezőgazdasági üzemekben működő megújulóenergia-létesítmények finanszírozási lehetőségei csökkenthetik a kezdeti beruházási akadályokat, valamint hosszú távú költségcsökkentést és potenciális bevételi forrásokat eredményezhetnek, erősítve mind a mezőgazdasági üzemek életképességét, mind a vidéki energetikai rezilienciát.

Az egyik tartósan fennálló kihívás a megítélés: a mezőgazdasági tevékenységet gyakran még mindig nehéz és elavult szakmának tekintik. E képnek az innováció, a fenntarthatóság és a rendelkezésre álló támogatás bemutatásával történő megváltoztatása kulcsfontosságú lesz az új generációk vonzásához. Az új kommunikációs csatornák és a közösségi média használatával fiatalabb közönséget lehet elérni és vonzani, arra ösztönözve őket, hogy a mezőgazdaságot olyan karrierútnak tekintsék, amely rugalmasságot, természetközeli életminőséget és a társadalomhoz való érdemi hozzájárulást biztosít.

Ezek az intézkedések együttesen élénkebb, sokszínűbb és reziliensebb vidéki térségeket hozhatnak létre, ahol a fiatalok szívesen élnek, dolgoznak, és alapozzák meg a jövőjüket. Ez képezi a tartós generációs megújulás alapját az európai mezőgazdaságban.

Kiemelt kezdeményezések

- **Az új KAP-javaslat részeként a mezőgazdasági helyettesítési szolgáltatások** olyan támogatást vezetnének be, amely segíti a mezőgazdasági termelőket, ha betegség, sérülés, szülői feladatok, többek között az idősebb mezőgazdasági termelők ápolása-gondozása, ünnepnapok vagy képzés esetén szabadságot vesznek ki. A finanszírozásnak fedeznie kell a helyettesítési szolgáltatások létrehozását és a helyettesítő munkavállalók bérét rövid távú távollétek esetén.
- **Vidéki ifjúsági nagykövetek.** Az Európai Bizottság létrehozza a vidéki ifjúsági nagykövetek programját. Ennek keretében olyan fiatalokat választanak ki és támogatnak, akik a mezőgazdaság és a vidéki élet szószólóiként tevékenykednek, és aktívan részt vesznek a szakpolitikai vitákban. Az állandó képviselők a tájékoztatás, a történetmesélés és a társak bevonása révén hozzá fognak járulni a közmegítélések átforgatásához, nagyobb érdeklődést keltenek a fiatalok körében az ágazat iránt, és Európa-szerte javítják a mezőgazdaságról és a vidéki területekről alkotott általános képet.

A jelenlegi KAP és a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó KAP-javaslat keretében javasolt intézkedések			
Energetikai és éghajlatvédelmi	A mezőgazdasági üzemekben megvalósuló megújulóenergia-projektek és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházások támogatása		Jelenlegi és új KAP-tervek

átállási beruházások	a fiatal mezőgazdasági termelők éghajlati kockázatokkal szembeni rezilienciájának fokozása érdekében.	
Vidékfejlesztési stratégiák, infrastruktúrák és vállalkozások a diverzifikálása	A vidéki térségek integrált megközelítésének előmozdítása a nemzeti és regionális partnerségi tervekben és az integrált területfejlesztési eszközök programozásában, finanszírozás biztosítása az akadálymentes vidéki infrastruktúrák és szolgáltatások számára, különösen a távoli területeken, például az EU legkülső régióiban, beleértve a konnektivitást és a közlekedést is, a vidéki területek életképességének javítása érdekében.	Jelenlegi KAP az infrastrukturális beruházások esetében, új KAP, nemzeti és regionális partnerségi tervek – 2028-tól
LEADER/CLLD	A helyi vidékfejlesztés és hálózatépítés támogatása a LEADER/közösségvezérelt helyi fejlesztés (CLLD) révén, a fiatalok és a nők részvételének előmozdítása és a vidék elszigeteltségének csökkentése.	A jelenlegi KAP és a Nemzeti és Regionális Partnerségi Alap
Az egyéb uniós szakpolitikák keretében javasolt intézkedések		
Uniós szintű összehangolt fellépés a vidéki térségekért	Az aktualizált uniós vidékfejlesztési cselekvési terv révén a vidéki területek vonzerejét támogató intézkedések előmozdítása számos szakpolitikai területen, többek között az oktatás és képzés, az energiaközösségek, a konnektivitás, a bioökonómia és a fiatalok szerepvállalása terén. A vidéki térségek véleményének felerősítésére, a hálózatépítésre és a vidéki területeket célzó fellépések összehangolására irányuló erőfeszítések fokozása 2026-ban és 2027-ben a Vidékfejlesztési Paktum keretében.	2026 első negyedéve
A terápiás célú gazdálkodás⁽⁴⁰⁾ előmozdítása	A terápiás célú gazdaságokban vállalt önkéntes munka ösztönzése azért, hogy bevonják az Európai Szolidaritási Testületet, miközben támogatják a tagállamokat a vidéki térségekben hozzáférhető szociális és ápolási-gondozási szolgáltatásokat nyújtó fiatal mezőgazdasági termelőkre irányuló kezdeményezések kidolgozásában.	2026 negyedik negyedéve
Karbondioxidpiacok és a szén-dioxid-kibocsátással szembeni reziliencia	A szén-dioxid-eltávolításról és a karbondioxidpiaci tanúsításról (CRCF) szóló uniós rendelet lehetőséget nyújt a mezőgazdasági termelőknek, az erdészeknek és a gazdálkodóknak a szén-dioxid-piacokkal való, önkéntes alapú összekapcsolására, további bevételi forrást biztosítva számukra, megerősítve versenyképességüket és gazdaságaik rezilienciáját.	2025 negyedik negyedétől kezdve
Tagállami szintű önkéntes fellépések		Önkéntes
Helyi hozzáadott érték az élelmiszerrendszerekben	A helyi és regionális élelmiszer-stratégiák és az élelmiszerekkel kapcsolatos innovációs stratégiák támogatása, a helyi és a mezőgazdasági üzemek piacain keresztül történő közvetlen értékesítés előmozdítása, a város és a vidék közötti kapcsolatok javítása, a fiatal és az új mezőgazdasági	2025 negyedik negyedétől kezdve

⁽⁴⁰⁾ A terápiás célú gazdálkodás azt jelenti, hogy a mezőgazdasági tevékenységeket arra használják, hogy egészségügyi, szociális vagy oktatási szolgáltatásokat nyújtsanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok számára, ugyanakkor diverzifikálják a mezőgazdasági tevékenységeket és hozzájárulnak a vidékfejlesztéshez.

	termelőknek a lehetőségekhez való hozzáféréseinek elősegítése, valamint a közösségi alapú gazdálkodás, feldolgozás és kiskereskedelem ösztönzése.	
--	---	--

E. Jogutódlás és nyugdíjazás

A nyugdíjrendszerek és az utódlástervezés alapvető fontosságúak a mezőgazdaság generációs megújulásának biztosításához. Elengedhetetlen, hogy a nyugdíjba vonulni kívánó idősebb mezőgazdasági termelőknek meglegyenek a lehetőségeik és eszközeik arra, hogy ezt méltósággal és pénzügyi biztonsággal tegyék meg. Uniószerre sok idősebb mezőgazdasági termelő késlelteti nyugdíjba vonulását a nem megfelelő nyugdíjak és a mezőgazdasági jövedelem életképes alternatíváinak hiánya miatt. Ez a pénzügyi bizonytalanság gyakran ahhoz vezet, hogy vonakodnak a földterületek átadásától vagy attól, hogy visszalépjenek az aktív munkavégzéstől, ami csökkenti a földhasználati mobilitást, és akadályozza azokat a lehetőségeket, amelyek kihasználásával a fiatalabb mezőgazdasági termelők beléphetnének az ágazatba és megkezdhetnék tevékenységüket.

Ebben az összefüggésben a KAP gyakran társadalmi szerepet játszik. Sok, megfelelő nyugdíjjogosultsággal nem rendelkező idősebb mezőgazdasági termelő számára a KAP-támogatás jelenti az egyetlen jövedelmet, amely ezáltal biztonsági hálónvá válik. Ez rávilágít arra, hogy a szociális védelem és a nyugdíjazási lehetőségek megerősítése érdekében olyan kiegészítő nemzeti intézkedésekre van szükség, amelyek megfelelő juttatásokat biztosítanak a mezőgazdasági termelőknek.

Az utódlástervezés szintén alapvető fontosságú, de továbbra is jelentős akadályt jelent. Jogi és tanácsadási támogatás nélkül a mezőgazdasági üzemek átadása késhet vagy rosszul irányított lehet, ami konfliktusokhoz és bizonytalansághoz vezet. A korai tervezés kulcsfontosságú a mezőgazdasági ágazat hosszú távú életképessége szempontjából, ugyanakkor lehetővé teszi az idősebb generációk számára, hogy fokozatosan felhagyjanak a mezőgazdasági tevékenységgel, illetve ha úgy kívánják, továbbra is részt vegyenek benne, és a felelősségi köröket olyan strukturált módon adják át, amely tiszteletben tartja szerepüket és tapasztalataikat.

Az európai szemeszter továbbra is nyomon követi, hogy a nemzeti nyugdíjpolitikák és szociális védelmi politikák hogyan járulnak hozzá a megfelelő időskori jövedelem és a különböző szakmai csoportok, köztük a mezőgazdasági termelők szociális védelemhez való hozzáféréseinek biztosításához.

Példák a generációs megújulást támogató nyugdíjrendszerekre

- **Németország** – a német mezőgazdasági nyugdíjbank a nyugdíjba vonuló mezőgazdasági termelők számára nyújtott nyugdíjjövedelem és társadalombiztosítás révén támogatja a mezőgazdaságok utódlását.
- **Franciaország** – A nyugdíjkonstrukciók hasonló támogatást nyújtanak, megmutatva, hogy az adaptált szociális védelem hogyan segítheti elő a generációs megújulást a mezőgazdaságban.

A sikeres rendszerek alapvető jellemzői: a járulékfizetési hiányok elkerülése érdekében valamennyi a juttatás valamennyi családtagra kiterjed; rugalmas, jövedelemalapú vagy átalányalapú járulékok nyújtása a mezőgazdasági üzemek jövedelmének változékonyságát tükrözendő, valamint állami támogatásokra támaszkodás, amelyeket helyesen a méltányosságba és az élelmezésbiztonságba történő beruházásoknak tekintenek a vidéki térségekben. Egyértelmű jogi fogalom meghatározások és a rászorultság méltányos ellenőrzése még inkább biztosítja az inkluzivitást.

Végső soron a mezőgazdasági termelők megfelelő és stabil nyugdíjrendszereibe való beruházás nem csupán a társadalmi igazságosság kérdése, hanem a generációs megújulásnak, a földhasználati mobilitásnak és az uniós mezőgazdaság hosszú távú fenntarthatóságának stratégiai mozgatórugója is.

Kiemelt kezdeményezések

- *A közvetlen kifizetések összekapcsolása a mezőgazdasági termelők nyugdíjkorhatárával 2032-ig, a 2027 utáni időszakra vonatkozó KAP-ban javasoltak szerint. A nyugdíjkorhatárt elérő, nyugdíjban részesülő mezőgazdasági termelők a továbbiakban nem lesznek jogosultak közvetlen kifizetésekre, ami ösztönzi a nemzedékek közötti jogutódlást.*
- *A jogutódlással történő generációs megújulás releváns szempontjainak az európai szemeszterbe való beépítése, a nyugdíjakra, a nyugdíjazásra és a mezőgazdasági üzemek átadására vonatkozó reformoknak a nemzeti szakpolitikai keretekbe való beépítése megkönnyíti az időben történő jogutódlást, a földhasználati mobilitást és a nyugdíjba vonuló mezőgazdasági termelők jövedelembiztonságát.*

A 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó KAP keretében javasolt intézkedések		Ütemterv
A mezőgazdasági üzemek utódlástervezésének támogatása az ATIR-on keresztül	Célzott képzési és tanácsadási szolgáltatások nyújtása az ATIR-on keresztül a mezőgazdasági üzemek zökkenőmentes és időben történő jogutódlásának támogatása érdekében. Az idősebb mezőgazdasági termelőknek iránymutatást kell kapniuk a jogi, pénzügyi és örökösödési tervezéssel kapcsolatban, míg a fiatal mezőgazdasági termelőket a jogutódlási keretokről, üzletmenet-folytonossági és korszerűsítési tervekről szóló képzésben kell részesíteni. Az egyértelmű és reális átállási tervek kidolgozása érdekében elő kell segíteni a nemzedékek közötti közös tervezési megbeszéléseket, képzett tanácsadók vagy közvetítők támogatásával.	Új KAP – 2028-tól
Az egyéb uniós szakpolitikák keretében javasolt intézkedések		
Az adózással és a mezőgazdasági üzemek jogutódlásával kapcsolatos ismeretek bővítése	Az Európai Földterületek Megfigyelőközpontjának adatai alapján tanulmány készítése arról, hogy az öröklési és ajándékozási adóra vonatkozó szakpolitikák hogyan befolyásolják a mezőgazdasági üzemek jogutódlását a tagállamokban. Azoknak az adózási és jogi akadályoknak az azonosítása, amelyek késleltetik vagy megnehezítik az időben történő átadást, alapot teremtve a korábbi nyugdíjba vonulást, a zökkenőmentesebb jogutódlást és a hatékonyabb generációs megújulást elősegítő reformokhoz.	2026 negyedik negyedévétől kezdődően
A bevált módszerek cseréje	A mezőgazdasági tevékenységről a nyugdíjba vonulásra való átállás támogatása érdekében a közvetlen kifizetések összekapcsolása a nyugdíjkorhatárral, valamint a mezőgazdasági termelők szociális ellátórendszerekhez való hozzáféréseivel kapcsolatos bevált módszerek cseréjének előmozdítása a tagállamokkal folytatott közös megbeszélések révén.	2026. második negyedév
Tagállami szintű önkéntes fellépések		Önkéntes

Nyugdíjrendszerek	Az idősebb mezőgazdasági termelők és mezőgazdasági dolgozók számára megfelelő nyugdíjbiztonságot nyújtó nyugdíjrendszerekhez való megfelelő hozzáférés biztosítása.	2025. negyedik negyedévtől kezdve
A mezőgazdasági üzemek átadását megkönnyítő jogszabályok	Jogalkotási intézkedések elfogadása olyan területeken, mint az adózás, az öröklés és a földterület-átruházás, amelyek megkönnyítik a mezőgazdasági üzemek eszközeinek egyik generációról a másikra történő átadását.	2025. negyedik negyedévtől kezdve
Társadalombiztosítás és szociális szolgáltatások	Stabilitás biztosítása, a nemek közötti különbségek megszüntetése és az életszakaszok közötti átmenetek támogatása a mezőgazdasági termelők – köztük a nők, a nyugdíjasok, a fogyatékkal élő személyek és más kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok – inkluzív társadalombiztosítása, valamint a magas színvonalú, megfizethető szociális szolgáltatásokhoz, többek között a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés révén.	2025. negyedik negyedévtől kezdve
Az érdekelt felek önkéntes fellépései		Önkéntes
A gazdaságok nemzedékek közötti együttműködésén alapuló jogutódlása	Az idősebb és a fiatalabb generációkat egyaránt képviselő mezőgazdasági termelői szervezetek, valamint szövetkezetek, tanácsadó szolgálatok és vidéki hálózatok közösen támogatják a nemzedékek közötti együttműködést, és képzést nyújtanak a gazdaságok átadásáról, az utódlástervezésről, valamint az átadás jogi/pénzügyi vonatkozásairól.	2025. negyedik negyedévtől kezdve

KÖVETKEZTETÉSEK

A mezőgazdaság generációs megújulására irányuló stratégia olyan kiemelt programokra épül, amelyeket egymással összefüggő szinteken végrehajtható kezdemények együttese támogat; e kezdeményezések közé tartoznak nevezetesen a következők: a jelenlegi és jövőbeli KAP keretébe tartozó kezdeményezések, más uniós szakpolitikákon belüli kezdeményezések, a tagállamok által a saját hatáskörükbe tartozó kulcsfontosságú területeken – például a földterülethez való hozzáférés, az adópolitika, az oktatás és a nyugdíjak területén – végrehajtott fellépések, és végső soron az érdekelt felek intézkedései. A főbb akadályok leküzdéséhez erős nemzeti és regionális szerepvállalásra van szükség.

Ez a stratégia egyértelmű utat határoz meg az európai mezőgazdaság generációs megújulásának támogatására azáltal, hogy a szakpolitikai törekvéseket gyakorlati intézkedésekké alakítja. Olyan keretet biztosít, amely összekapcsolja a különböző szakpolitikákat és irányítási szinteket a fiatalok előtt álló akadályok kezelése és az ágazatból kilépő idősebb mezőgazdasági termelőket megillető méltányos feltételek előmozdítása érdekében, többek között megfelelő nyugdíjrendszerek révén. Emellett az esélyegyenlőség és a hálózatépítés előmozdítása érdekében új platformot vezet be a „Nők a mezőgazdaságban” címmel. Különös figyelmet fordít a 40 év alatti mezőgazdasági termelőkre, akik a legnagyobb nehézségekkel szembesülnek a finanszírozási eszközökhöz és a hitelhez jutás terén, elismerve ugyanakkor, hogy az új mezőgazdasági termelők életkortól függetlenül alapvető szerepet játszanak az EU élelmiszerrendszereinek, a vidéki területek életképességének és a környezeti örökségnek a fenntartásában.

A Bizottság azt javasolta, hogy nemzeti és regionális partnerségi terveik részeként 2028-ig valamennyi tagállam dolgozza ki saját generációs megújulási stratégiáját a

mezőgazdaságra vonatkozóan, ötvözve az uniós agrárpolitika, a nemzeti vidékfejlesztési politikák, valamint az adóügyi és szociális keretrendszerek keretében hozott intézkedéseket. A Bizottság felhívja a tagállamokat, hogy az intézkedéseket igazítsák a sajátos szükségleteikhez, elismerve az Európa-szerte eltérő mezőgazdasági rendszereket, a jogutódlásra és adózásra vonatkozó eltérő jogszabályokat és a különböző vidéki realitásokat.

A stratégia céljainak eléréséhez **szoros együttműködésre van szükség a nemzeti és regionális hatóságok, valamint generációtól függetlenül valamennyi mezőgazdasági termelő között, amelyet politikai vezetés, célzott finanszírozás és valamennyi szereplő hosszú távú elkötelezettsége támogat**. Ezek a tényezők elengedhetetlenek a hatékony, kontextusfüggő beavatkozások megtervezéséhez és a következő generációban rejlő lehetőségek kiaknázásához.

Ezen erőfeszítések kiegészítéseként a kommunikáció, a népszerűsítés és a mezőgazdasági üzemek diverzifikációjának támogatása növeli a mezőgazdasági tevékenység mint vonzó, érdemi és életképes karrier ismertségét, ugyanakkor hangsúlyozza a generációs megújulás szélesebb körű társadalmi jelentőségét az európai élelmiszerrendszerek és a vidéki közösségek jövője szempontjából.

Ezen intézkedések összessége képezi a tartós generációs megújulás alapját az európai mezőgazdaságban.

Ezt a törekvést tükrözve és a 2028–2034 közötti KAP-ra vonatkozó javaslattal alátámasztva a stratégia **azt az ambiciózus célt tűzi ki, hogy 2040-ig a fiatal mezőgazdasági termelők jelenlegi 12 %-os arányát – új mezőgazdasági termelőket is bevonva – 24 %-ra kell növelni**. Ez összhangban van a Bizottság ajánlásával, miszerint **a mezőgazdasági kiadások legalább 6 %-át a generációs megújulásra kell fordítani**, ami különösen fontos az e területen lemaradásban lévő tagállamok számára.

A Bizottság továbbra is együtt fog működni a fiatal mezőgazdasági termelőkkel, és tervezi, hogy az ifjúságpolitikai párbeszéd során – különösen a 2029 tavaszán, a jelenlegi biztosi testületi megbízatás utolsó évében tartott párbeszéd alkalmával – számba veszi az elért eredményeket.